

คู่มือรับสถานการณ์น้ำท่วม โครงการจัดตั้งกองอาคารสถานที่และบริการ

จัดทำโดย โครงการจัดตั้งกองอาคารสถานที่และบริการ
สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
2564

คำนำ

เหตุการณ์อุทกภัยที่เกิดขึ้นที่ผ่านมาได้สร้างความเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการ และทรัพย์สินผู้พักอาศัยบ้านพักราชการ โครงการจัดตั้งกองอาคารสถานที่และบริการ เป็นหน่วยงานมีหน้าที่รับผิดชอบต้องทำการเฝ้าระวัง ป้องกัน ฟื้นฟู ระบบสาธารณูปโภค และอาคารสถานที่ที่สำคัญ อาจไม่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ทั่วถึงอย่างทันที ดังนั้น บุคลากรทุกส่วนงาน รวมถึงบุคลากรผู้พักอาศัยในที่พักอาศัยของมหาวิทยาลัยจึงควรมีความพร้อมในการเตรียมรับสถานการณ์น้ำท่วม เพื่อป้องกันและบรรเทาภัยที่จะเกิดขึ้น

คู่มือรับสถานการณ์น้ำท่วมเล่มนี้จัดทำขึ้นโดย โครงการจัดตั้งกองอาคารสถานที่และบริการ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เพื่อให้สาระความรู้เกี่ยวกับการเตรียมการรับสถานการณ์น้ำท่วมทั้งก่อนเกิดน้ำท่วม ระหว่างน้ำท่วม และหลังเกิดน้ำท่วม เพื่อให้สามารถลดความเสี่ยง และ ความเสียหายจากภัยที่จะเกิดแก่ชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง

โครงการจัดตั้งกองอาคารสถานที่และบริการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือเล่มนี้จะสร้างประโยชน์ก่อให้เกิดความรู้ และนำไปใช้กับสถานการณ์น้ำท่วมครั้งต่อไปได้เป็นอย่างดี

นางศิริวรรณ ตีสน์เทียะ

รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งกองอาคารสถานที่และบริการ

สารบัญ

		หน้า
ส่วนที่ 1	การเตรียมการก่อนน้ำท่วม	1
	การเตือนภัยน้ำท่วม	1
	การเฝ้าระวังน้ำท่วม	2
	การเตรียมการรับสถานการณ์น้ำท่วม	2
ส่วนที่ 2	ระหว่างเผชิญเหตุน้ำท่วม	5
	แผนการปฏิบัติหน้าที่คูแลทรีพัสสิน และอาคารสถานที่	5
	แผนการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (น้ำท่วม)	6
ส่วนที่ 3	การดำเนินงานหลังน้ำท่วม	8
	การฟื้นฟูหลังสถานการณ์เข้าสู่ภาวะปกติ	8
	ข้อควรระวัง	9
	ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงพัฒนางาน	10

ส่วนที่ 1

การเตรียมการก่อนน้ำท่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มีบริเวณพื้นที่ติดกับแม่น้ำลำตะคองซึ่งไหลผ่านบริเวณด้านหลังของมหาวิทยาลัย ในช่วงฤดูฝนที่มีฝนตกอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับกรมชลประทานมีการปล่อยระบายน้ำในเขื่อนกักเก็บน้ำจำนวนมากมีน้ำไหลอย่างรวดเร็ว แม่น้ำลำตะคองน้ำไม่สามารถระบายน้ำได้ทันจึงทำให้น้ำไหลล้นเข้าที่ระบายน้ำปริมาณมากและดันขึ้นจากที่ระบายน้ำส่งผลต่ออาคารที่อยู่บริเวณพื้นที่ต่ำมีน้ำท่วมพื้นบริเวณชั้น 1 ของอาคารซึ่งจะมีเหตุน้ำท่วมขังปริมาณไม่มากเกิดขึ้นในทุกปี นอกจากนี้ ยังมีเหตุการณ์น้ำท่วมขหนักแต่จะเกิดขึ้นไม่บ่อยครั้ง 5-10 ปีต่อครั้ง และส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินจำนวนมาก โดยเฉพาะบ้านพักอาศัยบริเวณริมคลองที่มีน้ำไหลจากแม่น้ำลำตะคองเข้าพื้นที่อยู่อาศัยอย่างรวดเร็วไม่สามารถเก็บข้าวของเครื่องใช้ได้ทัน อาคารเรียน อาคารปฏิบัติการบริเวณพื้นที่ชั้น 1 ถนนเส้นทางสัญจร เกิดความเสียหายมูลค่าจำนวนมาก

จากการดำเนินงานในสถานการณ์น้ำท่วมในหลายปีที่ผ่านมาที่มีทั้งการท่วมขังภายในมหาวิทยาลัยปริมาณน้อยไปจนถึงท่วมขนาดใหญ่ นั้น ในปี พ.ศ. 2564 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ได้มีการดำเนินงานโครงการ **ปรับปรุงระบบระบายน้ำภายในมหาวิทยาลัย** ครอบคลุมพื้นที่ตามรูปแบบรายการ เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2564 ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยระบายน้ำได้อย่างรวดเร็วไม่ส่งผลให้มีน้ำท่วมขังระยะเวลาหลายวัน และระดับน้ำท่วมไม่สูงมากเกินไป โครงการจัดตั้งกองอาคารสถานที่และบริการ ได้มีการนำแนวทางการดำเนินงานในการการปฏิบัติงานมารวบรวมเพื่อจัดทำเป็นคู่มือในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์อุทกภัย (น้ำท่วม) ให้เกิดการสูญเสียด้านทรัพย์สินของส่วนราชการในมูลค่าน้อยที่สุด โดยมีลำดับขั้นตอน ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

การเตือนภัยน้ำท่วม

1. ตรวจสอบที่ระบายทุกอาคารเพื่อกำหนดแผนลงงานรวมลอกร่องระบายน้ำ กำจัดขยะมูลฝอยใบไม้ ที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดการอุดตันน้ำไม่สามารถระบายได้ ก่อนถึงหน้าฤดูฝนของทุกปี

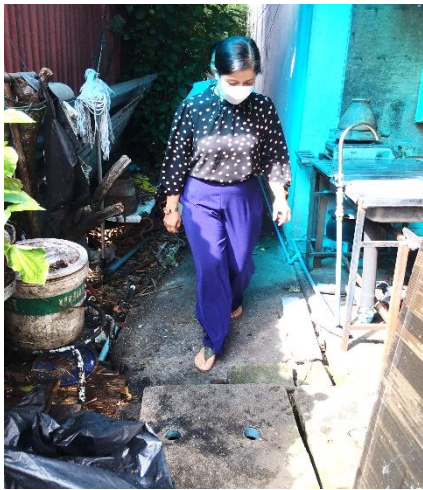

2. ตรวจสอบข้อมูลการรายงานการพยากรณ์อากาศจากกรมอุตุนิยมวิทยาเกี่ยวกับการเกิดพายุ มรสุม และปริมาณฝนที่มีการตกอย่างต่อเนื่อง

3. ตรวจสอบข้อมูลการรายงานจากกรมชลประทานจังหวัดนครราชสีมาเกี่ยวกับปริมาณการปล่อยน้ำจากเขื่อนกักเก็บน้ำที่ไม่สามารถรองรับปริมาณน้ำฝนได้อย่างต่อเนื่อง

การเฝ้าระวังน้ำท่วม

1. สำรวจระดับน้ำแนวรั้วริมตะคลองจากระดับพื้นผิวหน้าด้านบนกับแนวรั้วของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับที่สามารถรับน้ำได้ในปริมาณโดยประมาณการเท่าไรจนถึงแนวท่อระบายน้ำริมรั้วลำตะคลอง
2. สำรวจระดับในท่อระบายน้ำภายในมหาวิทยาลัยที่เป็นจุดเสี่ยง สามารถรับน้ำได้ในปริมาณโดยประมาณการเท่าไร
3. สำรวจอาคารที่มีประวัติการท่วมบ่อยครั้ง อาทิเช่น อาคาร 5 อาคาร 7 อาคาร 10 อาคาร 11 และอาคาร 13 เพื่อจัดเตรียมกระสอบทรายสำหรับอาคารที่มีน้ำไหลเข้าอาคารท่วมขังในทุกปี
4. รายงานสถานการณ์เพื่อเตรียมความพร้อมต่อผู้บริหารของมหาวิทยาลัยเพื่อรับทราบอย่างต่อเนื่อง

การเตรียมการรับสถานการณ์น้ำท่วม

1. ประสานจัดเตรียมกระสอบและทราย เพื่อเตรียมสำหรับบรรจุมวลบริเวณจุดเสี่ยง การจัดหาควรเตรียมการก่อนล่วงหน้าจากกาประเมินสถานการณ์การเตือนภัย การเฝ้าระวังประกอบการตัดสินใจ เนื่องจากหากจัดหาล่าช้ากระสอบและทรายอาจไม่มีจำหน่ายขาดตลาด เนื่องจากมีการสั่งซื้อจากหลายพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ

2. จัดเตรียมกระสอบทรายวางอาคารที่เป็นจุดเสี่ยง ได้แก่ อาคาร 5 อาคาร 7 อาคาร 10 อาคาร 11 และ อาคาร 13 ปริมาณโดยประมาณการไม่น้อยกว่า 300 กระสอบ

3. จัดเตรียมกระสอบทรายสำหรับผู้พักอาศัยในที่พักบุคลากรของมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะที่พักบริเวณแนวรั้วริมคลอง

4. จัดเตรียมกระสอบทรายสำหรับอาคารต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัย พร้อมประสานแจ้งและรับแจ้ง การขอรับกระสอบทรายวางในอาคาร และมอบหมายให้บุคลากรงานพื้นที่สวนและภูมิทัศน์นำส่งตามจุดเสี่ยงที่ ได้รับการประสานแจ้ง และวางจุดเสี่ยงอื่นๆ

5. แจ้งประสานให้ผู้พักอาศัยเตรียมความพร้อมจัดเก็บของชั้นที่สูงและแผ้วระหว่งอย่างใกล้ชิด หากมี เหตุฉุกเฉินให้ทุกคนประสานร่วมแรงรวมใจช่วยเหลือซึ่งกันและกันในส่วนของบ้านพักและอาคารสถานที่ ภายในมหาวิทยาลัย

6. ตั้งจุดศูนย์กลางจัดเตรียมกระสอบทรายสำรอง กรณีเกิดเหตุน้ำเอ่อล้นฉุกเฉินบริเวณจุดเสี่ยงที่น้ำ จะไหลเข้าอาคารสถานที่ต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัย

7. แจ้งประสานพนักงานประจำตึกทุกอาคารให้มีการตรวจตราฝ้าระวัง ตรวจสอบระบบไฟฟ้า เครื่องใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า และการระบายน้ำบริเวณโดยรอบอาคาร กรณี อาคารสถานที่ที่มีความเสี่ยงให้ประสาน ผู้บริหาร บุคลากรของหน่วยงาน จัดเก็บของชั้นบนที่สูง

8. ประชุมชี้แจงมอบหมายแนวปฏิบัติงานพื้นที่และสวนภูมิทัศน์ งานช่างซ่อมบำรุง จัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือช่วยเหลือ อาทิเช่น เครื่องสูบน้ำ และกำลังคน กรณีเกิดเหตุฉุกเฉินที่ไม่สามารถป้องกันหรือควบคุมสถานการณ์ได้ โครงการจัดตั้งกองอาคารสถานที่และบริการ ได้เตรียมความพร้อมในการประสานขอความช่วยเหลือความช่วยเหลืออุปกรณ์ ไปที่กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครราชสีมา

ส่วนที่ 2 ระหว่างเผชิญเหตุน้ำท่วม

เมื่อไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ น้ำจากลำตะคองและท่อระบายน้ำไหลทะลักเข้าพื้นที่อย่างรวดเร็ว โครงการจัดตั้งกองอาคารสถานที่และบริการ ได้กำหนดแผนการปฏิบัติงานอย่างเร่งด่วน ดังนี้

แผนการปฏิบัติหน้าที่ดูแลทรัพย์สิน และอาคารสถานที่

1. งานช่างไฟฟ้า ตรวจสอบและตัดกระแสไฟฟ้าภายในอาคารที่อยู่ในพื้นที่จุดเสี่ยง และมีน้ำท่วมขังทันที เพื่อความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน
2. ประสานเร่งจัดหากระสอบและทรายเพิ่มเติม
3. พนักงานประจำตึกบรรจุกระสอบทราย เพื่อนำไปวางเพิ่มเติมให้มีความสูงมากขึ้น โดยประมาณการไม่น้อยกว่า 2,700 กระสอบ

4. งานพื้นที่และสวนภูมิทัศน์ งานช่างทั่วไป นำส่งกระสอบทรายวางเพิ่มให้สูงขึ้นในอาคารต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่น้ำท่วม และพื้นที่ที่คาดว่าน้ำอาจจะเข้าถึงได้ ได้แก่ อาคาร 5 อาคาร 7 อาคาร 10 อาคาร 11 อาคาร 13 อาคารหอพักนักศึกษา1 อาคารคอนโดมิเนียม 5 ชั้น อาคารผลิตน้ำดื่มทับแก้ว และที่พักอาศัยของบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย

6. บุคลากรงานอาคารสถานที่และสาธารณูปการ สำรวจ ทรัพย์สินในส่วนต่างๆ ที่อยู่บริเวณพื้นที่ชั้น 1 ที่ส่วนงานต่างๆ ต้องการความช่วยเหลือในการเคลื่อนย้ายอย่างเร่งด่วน อาทิเช่น รถจักรยานยนต์หอพักนักศึกษา เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน

**** หมายเหตุ** อาคารที่พักอาศัย (คอนโดมิเนียม 5 ชั้น) เป็นอาคารที่มีตู้ควบคุมลิฟต์อยู่บริเวณพื้นที่ชั้น 1 ด้านล่างซึ่งอยู่บริเวณพื้นที่เสี่ยงต่อน้ำท่วม บริเวณโดยรอบห้องลิฟต์ต้องมีการวางกระสอบทรายให้แน่นหนา และมีความสูงที่เพียงพอ จัดเตรียมเครื่องสูบน้ำบริเวณหน้าห้องลิฟต์เพื่อเตรียมสูบน้ำ

แผนช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (น้ำท่วม)

การอพยพผู้ประสบภัย

1. ประสานมหาวิทยาลัยเพื่อจัดหาที่พักอาศัยชั่วคราวสำหรับบุคลากรที่พักอาศัยในที่พักมหาวิทยาลัย ที่ได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากจากอุทกภัยและอาคารที่พักมีความจำเป็นต้องดำเนินการตัดกระแสไฟฟ้า เพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน โดยในปี พ.ศ. 2564 อาคารที่สามารถจัดเป็นที่พักอาศัย

ชั่วคราวให้กับบุคลากรที่ประสบภัยได้ ได้แก่ อาคารศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพทัพบกแก้ว และอาคารสนามฟุตบอล (ห้องพักนักกีฬา)

2. งานบริหารทั่วไป ดำเนินการประสานตรวจสอบและแจ้งผู้ประสบอุทกภัย ได้แก่ ผู้พักอาศัยอาคารคอนโดมิเนียม ที่พักอาศัยห้องแถวริมคลอง อาคารหอพักนักศึกษา1

2.1 สอบถามจำนวนผู้พักอาศัยในแต่ละครัวเรือน จัดทำบัญชีจำนวนผู้เข้าพักอาศัยชั่วคราว เพื่อเตรียมย้ายเข้าที่พักอาศัยอาคารศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพทัพบกแก้ว

2.2 แจ้งผู้ประสบภัยให้จัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องใช้ส่วนตัวให้เรียบร้อยเพื่อเตรียมอพยพเคลื่อนย้ายไปที่พักอาศัยชั่วคราว

3. ประสานงานยานพาหนะ จัดเตรียมยานพาหนะเพื่อขนย้ายผู้ประสบอุทกภัย ทั้งบุคลากร และนักศึกษาในหอพัก เข้าพักในอาคารที่พักอาศัยชั่วคราว

4. ประสานมอบหมาย งานไฟฟ้า งานพื้นที่และสวนภูมิทัศน์ ดำเนินการขับรถที่มีขนาดใหญ่ เช่น รถบรรทุก 6 ล้อ และรถกระเช้าไฟฟ้า เพื่อรองรับการสัญจรของบุคลากรผู้ประสบภัยที่ไม่มีการเคลื่อนย้ายจากที่พักอาศัย เช่น อาคารคอนโดมิเนียม 5 ชั้น ที่มีความประสงค์จะเดินทางไปซื้อยา หรืออาหารและเครื่องดื่มในระหว่างที่ประสบภัย

5. ในกรณีที่กรณีเกิดเหตุตรงกับวันหยุดราชการ ได้มีการแต่งตั้งบุคลากรให้บุคลากรปฏิบัติงานนอกเวลาราชการปกติ (วันหยุดราชการ) ได้แก่ ช่างไฟฟ้า ช่างประปา งานพื้นที่และสวนภูมิทัศน์ พนักงานประจำตึก และงานยานพาหนะ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการช่วยเหลือในด้านต่างๆ

การบริการอาหารและเครื่องดื่ม

มหาวิทยาลัย ได้ดำเนินการจัดเตรียมอาหารและเครื่องดื่ม สำหรับบุคลากรในส่วนของผู้พักอาศัยที่ประสบภัยที่ไม่มีการเคลื่อนย้ายออกจากที่พัก ได้แก่ อาคารคอนโดมิเนียม 5 ชั้น เนื่องจากเป็นอาคารขนาดใหญ่ น้ำไม่ท่วมถึงที่พักอาศัยสามารถพักอาศัยได้ แต่ท่วมบริเวณโดยรอบและเส้นทางสัญจร รวมทั้งการดูแลช่วยเหลือผู้ประสบภัยในด้านต่างๆ และเป็นขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติภารกิจในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ส่วนที่ 3

การดำเนินงานหลังน้ำท่วม

เมื่อปริมาณน้ำลดสิ่งที่โครงการจัดตั้งกองอาคารสถานที่และบริการ ต้องวางแผนดำเนินการทันที คือ แผนการล้างทำความสะอาดอาคารสถานที่ และพื้นที่บริการให้มีความสะอาดเรียบร้อย ป้องกันไม่ให้เกิดสกปรกเป็นตะกอนติดค้างไม่สามารถทำความสะอาดได้ และการเข้าสำรวจอาคารสถานที่ที่ได้รับผลกระทบ เพื่อฟื้นฟูให้กลับเข้าสู่ภาวะปกติหลังน้ำท่วม

การฟื้นฟูหลังสถานการณ์เข้าสู่ภาวะปกติ

1. ประสานพนักงานประจำตึกทุกอาคารที่มีน้ำท่วมขังสำรวจความเสียหายเบื้องต้นรายงาน และเข้าทำความสะอาดภายในพื้นที่อาคารของตนเอง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดสกปรกเป็นตะกอนติดค้างไม่สามารถทำความสะอาดได้
2. งานไฟฟ้าเข้าตรวจสอบความปลอดภัยระบบไฟฟ้าอาคารสถานที่ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย และทำการจ่ายระบบไฟฟ้าภายในอาคารเพื่อให้สามารถใช้งานได้ปกติ
3. จัดทำแผนปฏิบัติงานรวม พร้อมประสานงานหน่วยงานเทศบาลนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์รถน้ำเพื่อฉีดล้างทำความสะอาดบริเวณถนน และลานเอนกประสงค์ต่างๆ ป้องกันไม่ให้เกิดสกปรกเป็นตะกอนติดค้างไม่สามารถทำความสะอาดได้

4. ลงพื้นที่สำรวจความเสียหาย บ้านพักข้าราชการ ที่พักห้องแถวริมคลอง อาคารปฏิบัติการเทคนิคส์ตร บ้าน DSC และพื้นที่อาคารอื่นๆ เพื่อตรวจสอบความชำรุดเสียหายของทรัพย์สินภายในอาคาร และครุภัณฑ์ที่ชำรุดภายหลังจากน้ำท่วม เพื่อดำเนินการประมาณการงบประมาณเสนอแผนการปรับปรุงซ่อมแซมต่อมหาวิทยาลัยต่อไป

ข้อควรระวัง

ภายหลังจากน้ำลดกลับเข้าสู่สถานการณ์ปกติเรียบร้อยแล้ว โครงการจัดตั้งกองอาคารสถานที่และบริการ ต้องดำเนินการตรวจสอบและจ่ายกระแสไฟฟ้าภายในอาคารที่ได้ตัดไปช่วงระหว่างที่มีน้ำท่วมในอาคารที่อยู่ในจุดเสี่ยงทุกจุด เมื่อมีการจ่ายกระแสไฟฟ้าเรียบร้อยแล้ว สิ่งที่ต้องระวัง คือ การตรวจสอบกระแสไฟฟ้ารั่วในบริเวณพื้นที่ที่มีน้ำท่วมสูง ในบางจุดจะร้องขอให้ความชื้นของพื้นที่แห้งสนิทจึงจะสามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าให้ใช้ได้ปกติเพื่อความปลอดภัย

จากการตรวจสอบภายหลังจากสถานการณ์เข้าสู่ภาวะปกติพบอาคารศูนย์อาหาร (อาคาร 30) มีกระแสไฟฟ้ารั่วจากบริเวณด้านหลังอาคาร หม้อแปลง เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีน้ำท่วมขังสูง ทำให้เกิดกระแสไฟฟ้ารั่วลงสู่พื้นดิน เพื่อความปลอดภัย โครงการจัดตั้งกองอาคารสถานที่และบริการ ได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขระบบสายเมนไฟฟ้าโดยการเดินสายไฟฟ้ายัดบริเวณด้านบนเข้าภายในอาคารใหม่แทนการฝังลงดินชุดเดิมที่ชำรุด

ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงพัฒนางาน

1. ควรมีศูนย์ประสานงานกลาง เพื่อชี้แจงและสร้างความเข้าใจในการสำหรับผู้ประสบอุทกภัย
2. ควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสาย หรือจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ผ่าน Application Line Facebook เพื่อสร้างความเข้าใจสำหรับบุคลากรที่ถูกต้องชัดเจน

